

POGRĘŻAĆ (18) *vb impf*

pogręzać a. pogrążyć (17), **pogręzać** (1) *GliczKsiąż.*

o oraz a jasne.

inf pogręzać (1). ◇ *praes 1 sg* pogrążam (8). ◇ *3 sg* pogrąży (2). ◇ *1 pl* pogrążamy (1). ◇ *3 pl* pogrążają (5). ◇ *imp 3 sg* niechaj pogrąży (1).

Sł stp: pogręzać, pogręzać, Cn: pogrążam, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) i XVIII w.

Zanurzać; demergere HistAl, Mącz, Cn; mergere Vulg, Mącz, Cn; deprimere Calep, Cn; supprimere Calep; submergere Mącz; degravare, mersare, mertare Cn [w tym: kogo, co (10)] (18) :

pogręzać w czym (1): Tomiris tatarka poimawłły go [Cyrusa] wymawywał/ gdy głowę yego w kłodzye nápełniwłły pełno krwyą człowieczą/ pogrężyć rofkázowála. GliczKsiąż D4.

Przen (6) :

a) O kłopotach, nieszczęściu (3) :

pogręzać czym (1): SarnUzn B8v cf Szereg.

W przeciwstawieniu: »podwyszczać ... pogrężyć« (1): HistAl F5 cf »pogrężyć w głębokość«.

Zwroty: »do dna pogrężyć« (1): KAZ/ niech moje teſkliwe Trołki/ ktore mnie do dna pogrążyą/ A światem przyćilkaią/ Srogie/ nie lutościwe/ Acz nic ieden dzień/ fercá żrzeć przeftaią. GrabowSet K2.

»pogrężyć w głębokość« (1): iż ludzie aż do obłokow podwyżłza fortuną/ á zás wyłokie aż do ciemności pogrąży w głębokość [demergit in profundum]. HistAl F5.

Szereg: »poniżyć i pogrężyć« (1): łamym grzechem/ nieſpráwiedliwością/ niemiłofierdziem/ łmiercią/ y ciałem/ w then czás człowieká práwie poniżamy/ y pogrążamy. SarnUzn B8v.

b) Sprowadzać potępienie wieczne [na co] (3) : Iż ktorzy chcą być bogatymi/ vpádaią w pokuły y w łidło Dijabelłkie/ y w żądze rozmaíte/ łłalone/ łłkodliwe/ ktore pogrążyą ludzi ná wietzne zátracenie. *KrowObr 33; WujNT 1.Tim 6/9; Czemuż my dla lepszego żywotá/ tymi rzeczami nie gárdzimy/ ktore dułze náłze ná potępienie pogrążyą? WysKaz 12.*

a. Zatapić (8) : Niechay mie niepogrąży nawałność wodna/ Ani mię głębokhość nieehay niepożyra *TarDuch A6v; Demergo, Pogrążam/ Ná głębią wpycham/ Topię. Mącz 218c; Calep 309a, 1035b.*

Zwroty: »pogrężyć na głębokość« (1): Submergo, Topię/ Pogrążam ná głębokość. Mącz 218d.

»w wodę pogrężyć« (1): Mergo, Narzam/ Topię/ w wodę pogrążam/ maczam/ krzczę. Mącz 218b.

Przen (2) : Łodkę R.P. Polłkiey co naybárziesy pogrąży. PowodPr 54 marg.

*Szereg: »pogrężyć i topić« (1): Teć łą wiátry y wichry ktore łzkutą náłżą ná morzu tego świata igráią/ y częłto ią pogrążyą y topią/ iegli nieumieiętnego Sterniká y Rotmáná mamy *KlonFlis B.**

b. Farbować w płynnym roztworze (1) : Inficio, Maczam/ Fárbuyę/ Pogrążam. *Mącz 115b.*

c. Chrzcić; baptizare PolAnt, Mącz (2) : Baptizo, Krzczę, pogrążam. *Mącz 23a.*

*Zwrot: »pogrężyć w wodzie« (1): Odpowiedziál im Ián/ rzeknąc/ Iac chrczę wodą (marg) pogrążam abo za nárzám [!] w wodzie (–) [ego baptizo in aqua] *MurzNT Ioann 1/26.**

Szereg »pogrężyć abo zanurzać« (1): MurzNT 216 marg cf Zwrot.

Synonimy: a. nurzać, topić, zanurzać, zatapiać; c. krzcić, nurzać, ponurzać.

Formacje współrdzenne cf GRAZAĆ.

*Cf **POGRAŻANIE***

JDok